



Nytt fra KMD

TRANSFORMASJON, FORTETTING OG
KNUTEPUNKTSUTVIKLING MED KVALITET

Tore Leite

Trondheim, 19. september 2019



Nasjonale forventninger

- Det er tredje gang regjeringen utarbeider Nasjonale forventninger.
- Dokumentet gir god oversikt over oppgaver regjeringen mener fylkeskommunene og kommunene bør ta opp i sin planlegging.
- FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
- Kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legger disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel

[Webinar om nasjonale forventninger](#)



Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

2019–2023. Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019



Kommunal- og
moderniseringsdepartementet



Styrket knutepunktsutvikling

Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner. Planene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekk i transportsystemet.

Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, kulturmiljøer, grønnstruktur og andre miljøverdier.

Lokalisering av boliger, service, handel og andre arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter vurderes i sammenheng med eksisterende eller framtidige kollektivknutepunkt.



Byvekstavtaler

- Byvekstavtalene er langsiktige, og innebærer gjensidige forpliktelser mellom stat, fylkeskommuner og kommuner om finansiering og virkemiddelbruk for å nå nullvekstmålet.
- I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det satt av om lag 66,4 milliarder kroner til bymiljøavtaler, byvekstavtaler og Belønningsordningen.
- Byvekstavtalene skal gi bedre sammenheng mellom transportsystem, boligområder og arbeidsplasser blant annet ved å bygge mer, høyere og tettere rundt kollektivknutepunkt.



BYVEKSTAVTALE TRONDHEIMSORÅDET
15.03.19

hovedtyngden av arealutvikling skje innenfor gang-/sykkelavstand fra sentrum av tettstedene utpekt i senterstruktur vedtatt i IKAP2¹ og/eller i gangavstand fra god kollektivtransport i tilknytning til tettstedsområdene.

ABC-prinsippet skal legges til grunn ved tilrettelegging av næringsareal til forskjellige bransjer. Det vil si at besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter skal lokaliseres til kommunesentrene i Melhus, Trondheim, Malvik og Stjørdal.

Partene skal i avtaleperioden:

1. Lage prosessplaner for utvikling av knutepunktene (som eksempelvis beskrevet i Veileder for helhetlig knutepunktutvikling), for å realisere fortetningspotensialet i de enkelte knutepunktene og tettstedsområdene.
2. Lage planer for et sammenhengende nett for gående og syklende med god adkomst til kollektivsystemet og et sammenhengende kollektivnett for buss og tog (ikke bare knutepunkt, men utvikling langs traseer).
3. Vektlegge god bokvalitet, varierte bygningstyper og boligstørrelser
4. Planavklaring for større prosjekter der areal er båndlagt, eksempelvis Ranheim, Hommelvik og Stjørdal stasjonsområder og godsterminal på Torgard.
5. Lage måleindikatorer for arealutvikling for å synliggjøre kommunenes arealdisponeringer og statlige bidrag i avtaleperioden. Herunder måle både hvor stor andel av boligbyggingen som skjer innenfor tettstedsområdene og hvor stor



Status i dag

Gjeldende avtaler bymiljø- og byvekstavtaler

- [Oslo og Akershus \(bymiljøavtale 2017-2023\)](#)
- [Bergen \(byvekstavtale 2017-2023\)](#)
- [Nord-Jæren \(byvekstavtale 2017-2023\)](#)
- [Trondheimsområdet \(byvekstavtale 2019-2029\)](#)

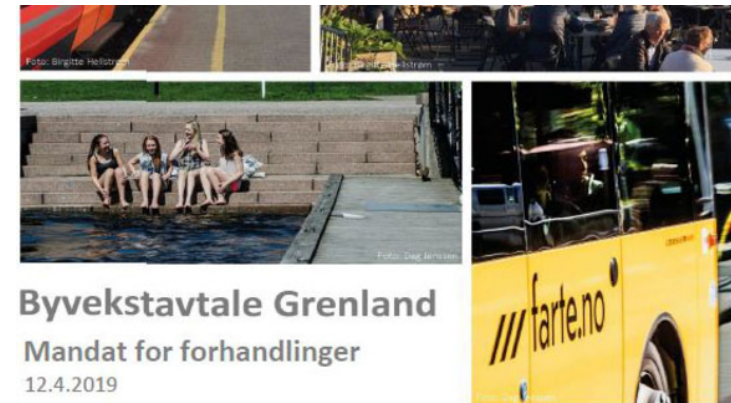
Gjeldende byutviklingsavtale

- [Oslo og Akershus \(2017 – 2023\)](#)



De fem mindre byområdene

- Regjeringen tar sikte på å fastsette et videreutviklet nullvekstmål med fokus på reduserte utslipp (lokale utslipp og klimagassutslipp), støy, fremkommelighet og arealbruk innen utgangen av 2019.
- Ved behandling av eventuelle fremtidige forslag til bypakker i byområdene Tromsø, Nedre Glomma, Grenland og Kristiansand, kommer videreutviklet nullvekstmål til anvendelse før regjeringen tar stilling til pakkene. Det vurderes i disse pakkene om riksvegprosjekter bør tas ut og finansieres isolert eller som en del av pakkene.
- I byområdene Tromsø, Buskerudbyen, Nedre Glomma, Grenland og Kristiansand videreføres belønningsmidlene på 2019 nivå frem til videreutviklet mål for nullvekst er fastsatt.



Byvekstavtaler: Statens oppfølging på arealsiden

- Følge opp planer og vedtatte avtaler ved beslutninger av betydning for arealbruk og utbyggingsmønster i byområdene
- Sørgje for at statlige virksomheter lokaliseres på "rett" sted
- Bidra med kunnskap og virkemidler for enklere gjennomføring av knutepunktsutvikling og fortetting

Byvekstavtalene sentral arena for samarbeid om miljøvennlige transportløsninger og byutvikling i byområdene!



Utredningsarbeid KMD fortetting og transformasjon

Siktemål: Oppnå mer effektive plan- og gjennomføringsprosesser, fortetting med kvalitet

- **Forbedringer i planverktøy og utredningsmetoder:** Se på hjelpemidler som fortettingsstrategier, områdestrategier og VPOR, planprogram mv.
- **Mer effektive planprosesser:** Bruk av prosjektstyringsprinsipper og -verktøy, (mye) bedre medvirkning i planleggingen, grunneiersamarbeid og konflikthåndtering.
- **Høyere arealutnyttelse med kvalitet:** sambruk av arealer, frikjøpsordninger, tilpasninger for bilpool mv.
- **Fremstilling, detaljering og styring gjennom arealplan**
- **Finansiering av offentlig infrastruktur:** Forbedre dagens regelverk og virkemidler for grunneierfinansiering av infrastruktur.
- **Planlegging, drift og vedlikehold av fellesarealer og byrom:** Sikre allmennhetens interesser når private skal ha ansvaret.
- **Mer effektiv eiendomsdanning:** Forbedre regelverket for matrikulering og (tradisjonelt) jordskifte og fordeling av planskapt verdier.
- **Bedre oversikt over kostnader og økonomiske konsekvensene av planer:** Vurdere bruk standardiserte av analyseverktøy.



Foto: Magnar Danielsen



Følgerevaluering av areal i byvekstavtalene

Planavdelingen har nylig inngått en avtale om bistand knyttet til å evaluere og få faglige råd knyttet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP) i byområdene som omfattes av ordningen med byvekstavtaler.

Utredningsavtalen omfatter deloppgaver som skal styrke det faglige grunnlaget for en bærekraftig arealutvikling i byvekstavtaler og for kommunale og regionale planer.

Transportøkonomisk institutt, By- og regionalforskningsinstituttet NIBR ved OsloMet og NORCE.

Evalueringen omfatter også tilskuddsordningen for bærekraftig byutvikling

TILTAK.NO | INNHOLD | OM TILTAK.NO | KONTAKT | SØK | LOGG INN

Hjem > Overordnede Vikemidler > Kartskap og verkøy som hjelpemidler > Avtaler mellom stat - fylkeskommune og kommune (byvekstavtaler og bypakker)

Avtaler mellom stat - fylkeskommune og kommune (byvekstavtaler og bypakker)

Forfatter 2019: Marika Kolbenstvedt, TØI

Regjeringen har som mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Aulvøksmålet ble først vedtatt som en del av Stortingets klimaforlik i 2012, og er fulgt opp i påfølgende nasjonale transportplaner (NTP). Byvekstavtalene er statens viktigste verktøy for å nå dette målet.

Status over inngåtte avtaler finnes på regjeringens nettsider for Utredningsordningen, bymøteavtaler og byvekstavtaler.

Samarbeid er nødvendig. Kilde: Pixabay

KAPITTELINNHOLD

1. Problem og formål
2. Byvekstavtaler i de ni største byområdene
3. Bypakker i mindre byområder
4. Hvor er tiltakene egnede - hvilke avtaler hvor?
5. Effekter av forpliktende avtaler
6. Vurdering av styringsmodeller
7. Finansiering av Byvekstavtaler 2018 - 2029
8. Utfordringer ved nye

13.08.2019 / Arendalsuka
Byvekstavtalene
-mer enn bompengerbråk?

°CICERO

14:36:08 Rogaland TV Radio Toppside

FNB-velgere raser over MDG-samarbeid

I Stavanger går Folkeaksjonen Nei til mer bompenger (FNB) inn i et samarbeid med blant andre Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne. Det får velgerne deres til å se rødt.

Rolv Christian Topphol
@rolv
Journalist

Lise Marit Kårestad
Journalist

Publisert 10. sep kl. 13:07



Følgerevaluering skal gi konkrete råd og innspill!

- ✓ Sammenstille erfaringer fra de ulike byområdene som kan gi innspill til de andre byområdene ved forhandlinger, reforhandlinger og oppfølging av byvekstavtaler på arealområdet.
- ✓ Vurdere utforming av avtaleregimet i lys av erfaringer fra pågående og kommende byvekstavtaler på arealområdet.

På grunnlag av denne evalueringen ønsker departementet råd og vurderinger av behov for faglig videreutvikling og eventuelle endringer for å styrke arealsiden i byvekstavtalene

Arealdataverktøy for byområdene

- KIT (Karakteristika i transportmodeller) er et faglig samarbeid mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Vegdirektoratet, Jernbanedirektoratet, Miljødirektoratet og KS (kommunesektorens organisasjon).
- Samarbeid og koordinert FoU-innsats skal bidra til at transportmodellene gir mer presis tallfesting av hvordan endring i arealbruk og transportsystem påvirker omfang av biltrafikk med tilhørende utslipp i byområder.
- Utvikling og programmering et av eget arealdataverktøy for den regionale transportmodellen

Den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2013/14 - nøkkelrapport

Arealdata til RTM - PROSESSKART web-basert verktøy - versjon 8.0 - 18.06.19

Referansebane oppdatert eller liste rutier (hver annet år). Før arbeid i arealdataverktøyet starter må referansebaner for arealbruk/transport være oppdatert i en prosess som involverer lokale og sentrale myndigheter og som sikrer sammenhengende bevegelse i ulike størrelsesordre. Trafikkskener kan utarbeides når som helst, basert på gjeldende referansebane.

A. Eksisterende situasjon
A1. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
A2. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
A3. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
A4. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
A5. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
A6. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.

B. Referansebane
B1. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B2. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B3. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B4. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B5. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B6. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B7. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
B8. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.

C. Trafikkskener
C1. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C2. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C3. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C4. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C5. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C6. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C7. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C8. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
C9. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.

D. Trafikkskener
D1. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D2. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D3. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D4. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D5. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D6. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D7. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.
D8. Arealdataverktøyet inneholder data fra tidligere arealdataverktøyet.





Nettverk for regional og kommunal planlegging

Velkommen til Nettverkssamling for regional og kommunal planlegging 2019!

- ✓ 4. og 5. desember 2019
 - ✓ Sted, Hotel Bristol, Oslo
 - ✓ Påmelding og program kommer
- Følg med i PLANNYTT!



Planlegging etter plan- og bygningsloven

Webinar om nasjonale forventninger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet arrangerte i juni et webinar om nasjonale forventninger. Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland innledet, Terje Kaldager i planavdelingen presenterte hovedtrekkene, og statssekretær Lars Jacob Hiim svarte på spørsmål.

[Opptaket og presentasjonen](#) er tilgjengelig på regjeringen.no.

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023](#)

By- og stedsutvikling

Nytt om bysatsing og byvekstavtaler

- [Tromsø får 65 millioner kroner til kollektivtransport, sykkel og gange](#)
- [Ni byområder får 22 millioner kroner til byutvikling](#)
- [Oslo og Akershus får byvekstavtale – sikrer statlige bidrag til Fornebubane](#)
- [Trondheimsområdet fikk byvekstavtale i dag: Statlige bidrag til Metrobuss og tiltak for gående og syklende](#)

Tilskudd til byutviklingsprosjekter i 2019

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har en tilskuddsordning rettet mot kommunenes og fylkeskommunenes arbeid med areal i byvekstavtaler.

Det er nå laget både en [korfattet](#) og en [mer detaljert](#) oversikt over prosjektene som har fått støtte i 2019.





Kommunal- og
moderniseringsdepartementet